องค์ความรู้
เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาคนกับช้าง ในพื้นที่ป่ารอยต่อ ๕ จังหวัด ของ ฉก.นย.จันทบุรี

กล่าวนำ

พื้นที่อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี มีพื้นที่ส่วนหนึ่งที่อยู่ติดกับผืนป่ารอยต่อ ๕ จังหวัด และได้รับผลกระทบจากช้างป่าเข้าทำลายพืชผลทางการเกษตร ทำลายทรัพย์สิน รวมถึงทำร้ายประชาชนได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิตมาแล้วหลายราย หน่วยเฉพาะกิจนาวิกโยธินจันทบุรี จึงได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับช้าง พฤติกรรมของช้าง วิธีการป้องกันตัวเองจากช้าง รวมทั้งแนวทางการแก้ไขปัญหาช้าง เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐฯ และประชาชนในพื้นที่ ให้คนกับช้างสามารถอยู่ร่วมกันได้

สารบัญ

ช้าง ๔
พฤติกรรมทางสังคม ๔
ประสาทสัมผัส ๔
อาหาร ๕
ความก้าวร้าว ๕
สังเกตการณ์ตกมัน ๖
ข้อจำกัดของช้าง ๖
ข้อได้เปรียบของช้าง ๖
ปัญหาระหว่างคนกับช้าง ๗
แนวทางการแก้ไขปัญหา ๗
ข้อแนะนำสำหรับประชาชนและเจ้าหน้าที่ ..... ๘ - ๙
โครงการคูกันช้าง-รั้วกั้นช้าง ..... ๙ - ๑๐
รั้วกั้นช้างต้นแบบ ..... ๑๑ - ๑๒

ช้าง

เป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมขนาดใหญ่วงศ์ ELephantidae สปีชี่ส์ที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย คือ ช้างเอเชีย (หรือ ช้างอินเดีย) เป็นสัตว์บกที่มีขนาดใหญ่ที่สุดที่มีการค้นพบในปัจจุบัน ใช้เวลาตั้งครรภ์ ๒๒ เดือน มีอายุเฉลี่ย ๕๐ – ๗๐ ปี น้ำหนักโดยเฉลี่ย ๔,๐๐๐ - ๖,๐๐๐ กิโลกรัม ความสูงโดยเฉลี่ย ๒.๕ เมตร

พฤติกรรมทางสังคม

ช้างอยู่ในสังคมที่มีลำดับโครงสร้าง และมีความแตกต่างกันมากระหว่างเพศผู้และเพศเมีย เพศเมียใช้เวลาทั้งชีวิตอยู่กับโขลงที่มีความสัมพันธ์ทางสายเลือด โดยมีตัวเมียที่อายุมากที่สุดเป็นผู้นำ ในขณะที่ตัวผู้ใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่อย่างสันโดษ

ประสาทสัมผัส

ช้างมีงวงที่เส้นประสาทดี มีประสาทการได้ยินและดมกลิ่นที่ดีเยี่ยม หน่วยรับความรู้สึกการได้ยินไม่ได้อยู่แต่ในหูเท่านั้น แต่ยังมีอยู่ในงวงซึ่งสามารถสัมผัสถึงแรงสั่นสะเทือนได้ และที่สำคัญที่สุดคือเท้าซึ่งมีหน่วยรับความรู้สึกพิเศษเสียงความถี่ต่ำและมีประสาทสัมผัสที่ดีเยี่ยม ช้างสื่อสารกันด้วยเสียงความถี่ต่ำเกินกว่าที่มนุษย์จะได้ยินผ่านระยะทางไกลๆหลายกิโลเมตร ซึ่งบางส่วนก็ส่งผ่านพื้นดิน เหล่านี้ล้วนใช้ทดแทนสายตาที่ไม่ดีของช้าง

อาหาร

ช้างกินพืชเป็นอาหาร ช้างโตเต็มวัยกินอาหารกว่า ๑๔๐ – ๒๗๐ กิโลกรัมต่อวันหรือราวร้อยละ ๑๐ ของน้ำหนักตัว และใช้เวลากินกว่า ๑๖ ชั่วโมง และใช้เวลาเพียง ๔ ชั่วโมง ในการพักผ่อนต่อวัน ราว ๑๑.๐๐ – ๑๓.๐๐ น. อาหารของช้างหลากหลาย ส่วนใหญ่แล้วช้างกินใบไม้ เปลือกไม้ และผลไม้เป็นอาหาร มีพฤติกรรมการกินโดยการโค่นต้นไม้และพุ่มไม้เพื่อหาอาหาร และย้ายถิ่นไปหาอาหารในแหล่งใหม่ และจะกลับมาภายหลังเมื่อต้นไม้ในพื้นที่เติมโตแล้ว คล้ายกับการทำไร่เลื่อนลอยของมนุษย์

ความก้าวร้าว

แม้จะถูกพรรณนาว่าเป็นสัตว์ยักษ์ที่อ่อนโยน แต่ช้างเป็นหนึ่งในสัตว์บกที่อันตรายที่สุดในโลก มันสามารถฆ่าสัตว์บกได้ทุกชนิด แม้กระทั่งแรด มีการแสดงความโกรธเป็นระยะเวลาสั้นๆ และมีพฤติกรรม ‘อาฆาตพยาบาท’ ชัดเจน โดยมีตัวอย่างจากเหตุการณ์ในแอฟริกาใต้ ปี ค.ศ.๑๙๗๐ ช้างวัยรุ่นกลุ่มหนึ่งเข้าโจมตีหมู่บ้านของมนุษย์ หลังจากมีคนจากหมู่บ้านสังหารช้างในโขลงไป เหตุการณ์นั้นทำให้มีคนตายกว่า ๓๐๐ คน

ช้างเพศผู้ตัวเต็มวัยตามธรรมชาติ ที่มีอายุราว ๒๕ ปี จะเข้าสู่สภาพที่เรียกว่า ‘ตกมัน’ เป็นครั้งคราว ช้างที่ตกมันจะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นอย่างยิ่ง และเพิ่มระดับการหลั่งฮอร์โมนสืบพันธุ์กว่าเดิม ๔๐ เท่า

การสังเกตช้างตกมัน

๑. มีคราบสีดำไหลที่บริเวณขมับ

๒. ปล่อยอวัยวะเพศห้อยและบางครั้งมีน้ำข้นเหนียวไหลออกมา

๓. มีคราบเปียกบริเวณง่ามขาหลัง

๔. มีกลิ่นเหม็นคล้ายเนื้อเน่า เมื่อช้างป่าเดินผ่าน

ข้อจำกัดของช้างป่า

๑. สายตาสั้น ระยะมองเห็นไม่เกิน ๔๐ เมตร หากระยะห่างเกินจาก ๔๐ เมตร ช้างป่าจะใช้ประสาทสัมผัสอื่น เช่น หู ในการฟังเสียง จมูก ในการดมกลิ่น

๒. น้ำหนักมาก

๓. ไม่ชอบที่สูงชัน เพราะการเดินขึ้นที่สูง ช้างป่าต้องใช้พลังงานมากกว่าปกติ อาจพลัดตกเขาลงมาได้

๔. ไม่ชอบแสงแดดจัด ช้างป่าจึงต้องอยู่แต่ในร่มไม้ ในช่วงแดดจัด

๕. กระโดดหรือกระโจนไม่ได้ ดังนั้นสิ่งที่ช่วยถ่วงเวลาป้องกันการติดตามการวิ่งไล่ของช้างป่าคือ ร่องหรือคูขนาดกว้างประมาณ ๑ – ๒ เมตร

ข้อได้เปรียบของช้างป่า

๑. ประสาทเสียงดี

๒. ประสาทรับกลิ่นดี

๓. วิ่งทางตรงเร็วมาก

๔. มีพละกำลังมาก

๕. เดินเงียบ

๖. ว่ายน้ำเก่งมาก

ปัญหาระหว่างคนกับช้าง

จากการที่มีการขยายพื้นที่กสิกรรมของมนุษย์จนลุกล้ำเข้าไปเขตอยู่อาศัยของสัตว์ป่า กระทบต่อช้างที่มีพื้นที่หากินเป็นบริเวณกว้างโดยตรง และเสี่ยงต่อการขัดผลประโยชน์ของผู้อยู่อาศัยจากการรุกล้ำพื้นที่ทางการเกษตรของช้าง ทุกปีมีเหตุการณ์ที่ช้างและมนุษย์บาดเจ็บและเสียชีวิตจากการรุกล้ำพื้นที่ของกันและกัน และเนื่องจากมนุษย์ใช้วิธีไล่ช้างที่ผิดวิธี ทำให้ช้างจดจำและกระทำรุนแรงเมื่อพบเจอมนุษย์

<u>แนวทางการแก้ไขปัญหาคนกับช้างในพื้นที่ป่ารอยต่อ ๕ จังหวัดของ ฉก.นย.จันทบุรี</u>

แบ่งเป็น ๓ ระยะ

<u>ระยะเร่งด่วน</u>

๑. แต่งตั้งชุดปฏิบัติการเฝ้าระวังและขับไล่ช้างป่า และชุดปฏิบัติการเคลื่อนที่เร็ว เฝ้าระวังและขับไล่ช้างป่าลาดตระเวนพื้นที่และให้คำแนะนำราษฎรตลอดจนให้การช่วยเหลือแก้ไขสถานการณ์

๒. จัดตั้งกองทุนช่วยเหลือราษฎรที่ถูกช้างป่ารบกวนและจ่ายค่าชดเชยความเสียหายจุดที่ช้างป่าออกไปทำลายพืชผลทางการเกษตร

๓. จัดสร้างแหล่งอาหารช้างป่าและแหล่งน้ำเพิ่มขึ้นให้เพียงพอสำหรับช้างป่า โดยจัดทำโครงการปลูกพืชอาหารและขุดสระน้ำเสนอของบประมาณจากจังหวัด

<u>ระยะกลาง</u>

๑) จัดทำแนวคูกั้นช้างป่าในจุดที่ล่อแหลม เพื่อป้องกันไม่ให้ช้างป่าออกมาทำร้ายประชาชน และปลูกไผ่ป่าที่มีหนามให้มากขึ้นตลอดแนวคูกั้นช้าง

๒) จัดทำโครงการรั้วกั้นช้าง

๓) จัดชุดปฏิบัติการออกให้ความรู้ในการป้องกันช้างป่า เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างหน่วยงานราชการกับประชาชน

<u>ระยะยาว</u>

๑. สร้างทัศนคติที่ดีเพื่อการอยู่ร่วมกันระหว่างคนกับช้างป่า

๒. ปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำเกษตรกรรมรอบพื้นที่ที่มีช้างป่าอาศัยอยู่

๓. ควรปรับปรุงแก้ไขระเบียบของทางราชการโดยหน่วยงานกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ต้องมีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนและรวดเร็วในการให้ความช่วยเหลือเมื่อมีราษฎรได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิตจากช้างป่าหรือกรณีพืชผลทางการเกษตรได้รับความเสียหายถูกทำลาย

๔. ประสานกับหน่วยงานกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหาทางเคลื่อนย้ายช้างป่าออกไปบ้างเมื่อมีปริมาณเพิ่มขึ้นมากเกินจำนวนแหล่งอาหารซึ่งมีไม่เพียงพอ และเคลื่อนย้ายหาที่อยู่ให้ช้างป่าใหม่สำหรับช้างป่าที่ดุร้ายทำอันตรายให้ไปอยู่ในพื้นที่ที่จัดให้ใหม่สำหรับช้างป่าเกเรโดยเฉพาะ

ข้อแนะนำสำหรับประชาชนและเจ้าหน้าที่ในการป้องกันความเสียหายจากช้างป่า

๑. เก็บวัสดุอุปการณ์ต่างๆ เครื่องมือ เครื่องใช้ เครื่องไฟฟ้า เช่น กล่อง ลัง โอ่ง ถังน้ำ ถังฉีดยา ปั๊บ สายยาง ยางรถยนต์เก่า ปั๊มน้ำ รถเข็น รถจักรยานยนต์ ฯลฯ เข้าในโรงเรือนหรือ โรงเรือนครอบให้เรียบร้อย

๒. เก็บปุ๋ย สารเคมี เข้าในโรงเรือนให้มิดชิด

๓. สิ่งของขนาดใหญ่ เช่น รถยนต์ ไม่ควรมีสิ่งปกปิด

๔. เปลี่ยนชนิดพืชเกษตรที่ช้างป่ากินเป็นอาหาร เช่น ข้าว กล้วยน้ำว้า อ้อ มันสำปะหลัง มะละกอ มะพร้าว ปาล์มน้ำมัน ขนุน ทุเรียน เป็นพืชชนิดอื่นที่ช้างป่าไม่กิน เช่น พริก มะนาว มะกรูด ส้มโอ ชะอม ฯลฯ

๕. ไม่นำผลไม้หรือพืชที่ช้างป่ากินได้เป็นอาหาร ไปให้ช้างป่า

๖. ควรทำลาย หรือขนย้ายสิ่งที่เป็นอาหารช้างป่า ออกจากบริเวณที่พักอาศัย

๗. ข้าวเปลือก ข้าวสาร หรือสิ่งที่มีส่วนผสมของแร่ธาตุหรือเกลือชนิดต่างๆ เช่น น้ำปลา เกลือแกง ต้องเก็บใส่ภาชนะที่มีฝาปิดให้มิดชิด

๘. รอบที่พักอาศัยควรเปิดไฟส่องสว่างให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

๙. หากสุนัขมีอาการตกใจวิ่งมาหาเจ้าของ ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าสุนัขวิ่งหนีช้างป่ามา ให้หลบเข้าที่กำบังหรือที่พักอาศัยและไล่สุนัขไปทางอื่นทันที

๑๐. ในช่วงกลางคืน ไม่ปล่อยให้เกิดเสียงผิดปกติ เช่น สุนัขร้อง เห่า หรือเสียงเด็กเล็กร้องอยู่ในบ้าน

๑๑. การดำเนินชีวิตในช่วงกลางคืน ในเคหะสถาน บ้านเรือน ทำได้ปกติ หากมีช้างป่าเข้ามาในบริเวณบ้านควรส่งเสียงหรือพูดคุยให้ช้างป่ารู้ว่ามีคนอาศัยอยู่ในบ้าน

๑๒. ควรเก็บสายไฟฟ้าในสวนให้อยู่ในที่สูงให้เป็นระเบียบและงดจ่ายไฟฟ้าในบริเวณที่ไม่จำเป็น

๑๓. เมื่อพบช้างป่าในขณะเดินทางด้วยรถยนต์ หากขับผ่านไปไม่ได้หรือถอยรถหนีไม่ทัน ให้จอดรถยนต์และอยู่ในรถเฉยๆ รอจนช้างเดินผ่านไปเอง

๑๔. เมื่อพบช้างป่าในระยะกระชั้นชิดขณะเดินทางด้วยรถจักรยานยนต์ ให้จอดรถตะแคงขวางทางไว้ แล้วออกห่างจากช้างป่าให้มากที่สุด

๑๕. เมื่อโดนช้างป่าไล่ขณะเดินเท้า ให้วิ่งเข้าหาที่กำบัง อาจจะเป็นแนวต้นไม้ กองดิน หรือกองหิน แล้วพยายามหาทางออกให้ห่าง อย่าวิ่งเป็นเส้นตรง

๑๖. ขณะอยู่นอกบ้านหากมีเหตุการณ์แปลกๆ เช่นได้ยินเสียงกิ่งไม้หรือมีก้อนหินหรือกิ่งไม้ตกใกล้ๆตัว หรือได้ยินเสียงเป่าลมอยู่ใกล้ๆ ออกจากพื้นที่ในทิศทางตรงกันข้ามโดยเร็ว

๑๗. ประชานชนทั่วไปควรอยู่ห่างจากช้างป่าอย่างน้อย ๕๐ เมตร เจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์หรือมีความพร้อม มีระยะปลอดภัยที่ ๒๐ – ๓๐ เมตร

๑๘. ช่วงเวลาที่ช้างป่าพักผ่อนไม่ควรไปรบกวน

๑๙. ห้าม จุดประทัด จุดพลุ จุดกระบอกแก๊ส ยิงปืน เพื่อขับไล่ช้าง เพราะจะทำให้ช้างทำลายสิ่งรอบตัว

๒๐. ลักษณะของช้างป่าที่ควรหนีห่างไกลโดยเร็วที่สุดคือหันหน้าสู้ เพ่งตามอง หูตั้ง หางชี้ ม้วนงวงเก็บ

๒๑. ช้างจะวิ่งไล่เป็นระยะทางสั้นๆ เป็นช่วงๆ ช่วงละ ๒๐ – ๓๐ เมตร เมื่อวิ่งหนีควรหันกลับไปดูด้วยว่าช้างหยุดวิ่งไล่แล้วหรือยัง

๒๒. สุนัขที่เคยถูกช้างป่าไล่มาแล้ว เมื่อเห็นช้างอีกจะไม่เห่า หรือเห่าเพียง ๒ – ๓ ครั้งก่อนวิ่งเข้าบ้านหรือโรงเรือน

๒๓. อย่าติดตามช้างเข้าไปในป่า เพราะอาจโดนช้างซุ่มทำร้ายได้

๒๔. การทำสิ่งกีดขวาง ประเภทรั้วลวดหนาม รั้วไฟปศุสัตว์ ช้างป่าสามารถเรียนรู้เพื่อทำลายหรือข้ามได้ ควรใช้ควบคู่กับไฟส่องสว่างและต้องมีคนเฝ้าระวังคอยไล่ หากคิดว่าความจำเป็นต้องทำและมีทุนมากพอ ควรขุดคูลึกประมาณ ๒ เมตร กว้าง ๑.๕ – ๒ เมตร กั้นโดยรอบของพื้นที่ ซึ่งจะต้องดูแลซ่อมแซมอย่างสม่ำเสมอ และหากช้างป่าผ่านสิ่งกีดขวางเข้าไปในพื้นที่ได้ การไล่ต้อนช้างป่าให้ออกจากพื้นที่ได้จะทำได้ยากมาก และพืชผลจะเสียหายมากเช่นกัน

๒๕. เปลี่ยนช่วงเวลาการกรีดยางมาเป็นช่วงเย็นหรือเช้าตามความเหมาะสม

๒๖. สังเกตพฤติกรรมของช้างป่าแต่ละตัวหรือแต่ละกลุ่มซึ่งจะมีลักษณะนิสัยปลีกย่อยไม่เหมือนกัน อันเนื่องมาจากการจดจำการถูกมนุษย์กระทำในอดีตไม่เหมือนกัน เช่นการถูกยิง ถูกทำร้าย ถูกแกล้ง หรือมีประสบการณ์การหากินหรือการเดินทางไม่เหมือนกัน

โครงการคู – รั้วกั้นช้าง

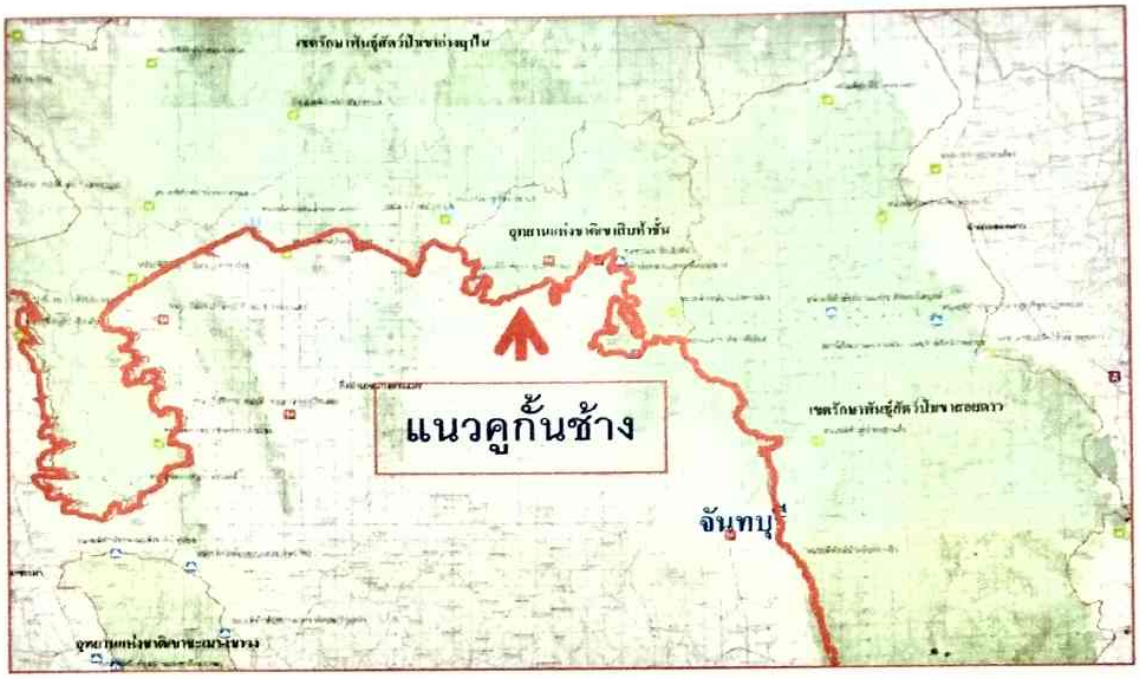

ฉก.นย.จันทบุรี เป็นส่วนหนึ่ง ที่ได้ร่วมปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับอีกหลายหน่วยงาน ในการปฏิบัติงานสนับสนุนงานของ มูลนิธิอนุรักษ์ป่ารอยต่อ 5 จังหวัดในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี ซึ่งเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยเฉพาะภาคประชาชน นอกจากการลาดตระเวนพิทักษ์ป่าแล้ว การสร้างมวลชนในพื้นที่ให้หันมาร่วมกันอนุรักษ์ป่านับว่าเป็นเรื่องสำคัญ การพูดคุยกับประชาชนให้รู้และเข้าใจถึงความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติป่าไม้และกฎหมาย ปัจจุบันได้ปลูกฝังอุดมการณ์ต่อกลุ่มเยาวชน ให้มีแนวคิดที่ถูกต้องให้ทั้งผู้ใหญ่และเด็กเข้าร่วมกิจกรรมปลูกป่า ป้องกันไฟป่า และร่วมกันซ่อมแซมคูกันช้าง สร้างรั้วกั้นช้าง ร่วมกันแก้ปัญหาระหว่างคนกับช้าง เพื่อให้ผืนป่าคงอยู่ตลอดไป

แนวคูกั้นช้างที่ดำเนินการขุดตามแผนของโครงการของมูลนิธิป่ารอยต่อ ๕ จังหวัด ประมาณ ๕๐๐ กิโลเมตร ดำเนินการขุดโดยทหารช่างของกองกำลังบูรพา อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของ ฉก.นย.จันทบุรี ประมาณ ๖๐ กิโลเมตร กองกำลังป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราดได้ร่วมกับคณะทำงานของมูลนิธิอนุรักษ์ป่ารอยต่อ ๕ จังหวัด เดินทางไปศึกษาการแก้ไขปัญหาช้างป่าออกนอกพื้นที่ในผืนป่าภาคตะวันตก ในเขตป่าละอู อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และป่าเด็ง จังหวัดเพชรบุรี เพื่อศึกษาวิธีการแก้ไขปัญหาจากประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาช้างป่าออกนอกพื้นที่ว่ามีวิธีการแก้ไขปัญหาอย่างไร ป้องกันช้างป่ากันอย่างไร และได้นำวิธีการที่ชาวบ้าน ร่วมกันคิดสร้างรั้วคอนกรีตกั้นช้างด้วยตนเอง และได้นำวิธีการดังกล่าวมาสร้างเป็นต้นแบบที่ บ้านคลองยายไท ตำบลขุนซ่อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ซึ่งเป็นจุดที่ตรวจพบช้างป่าเข้ามาทำลายพืชผลทางการเกษตรและทำร้ายประชาชนเสียชีวิต เพื่อให้เป็นต้นแบบในการป้องกันช้างป่าออกนอกพื้นที่ โดยทางมูลนิธิอนุรักษ์ป่ารอยต่อ ๕ จังหวัดร่วมกับกับกรมอุทยานสัตว์ป่าและพันธุ์พืชและกองกำลังป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราดรวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตลอดจนประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากช้างป่าเข้าทำลายพืชผลทางการเกษตรได้ร่วมกันสร้างรั้วคอนกรีตกันช้างและรั้วเสาไฟฟ้ากันช้างทั้งนี้ก็เป็นเพียงมาตรการหนึ่งใน

การเสริมคูกันช้างและจะเป็นแหล่งเรียนรู้ในการศึกษาดูงานวิธีการต่างๆในการป้องกันช้างป่าออกนอกพื้นที่ กลายเป็น“ แก่งหางแมวโมเดล” โดยเริ่มดำเนินการเมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๘ โดยได้รับความร่วมมือจากชาวบ้านในพื้นที่เป็นอย่างดี โดยในขั้นต้นได้สร้างเสาคอนกรีตขนาดความกว้าง ๔๐ เซนติเมตร ยาว ๔๐ เซนติเมตร สูง ๓ เมตรห่างกันต้นละ ๖ เมตรโดยมีเหล็กเส้น เส้นผ่าศูนย์กลาง ประมาณ ๖ หุน จำนวน ๓ เส้น และเหล็กเส้นขนาด ๔ หุนผ่ากลาง ซึ่งการทำเสาคอนกรีตจำเป็นต้องใช้ระยะเวลานานต้องตีแบบ ขุดหลุม เทปูน รอปูนแข็งตัว รวมทั้งช้างป่ายังคงออกนอกพื้นที่ป่าอย่างต่อเนื่อง และในการนี้ พล.อ.สุรัตน์ วรรัตน์ เลขานุการมูลนิธิอนุรักษ์ป่ารอยต่อ ๕ จังหวัด ได้แนะนำให้ กองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด ประสานขอรับการสนับสนุนเสาไฟฟ้าชำรุดหรือไม่ได้ใช้ประโยชน์ จากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดระยองมาใช้ในการทำเสาไฟฟ้าคอนกรีตกันช้าง เพื่อให้เกิดความรวดเร็ว รวมทั้งได้ให้ติดตั้งกล้องตรวจจับเวลากลางคืนเพื่อบันทึกการเข้ามาของช้างป่าจากการตรวจบันทึกช้างสามารถก้าวข้ามได้ตรงบริเวณที่มีมูลดินและเสามีความเตี้ยจากนั้นได้ทำการปรับมูลดินและเพิ่มความสูงของเสาคอนกรีตอีกจากการทดลองช้างป่าไม่สามารถก้าวข้ามได้และได้เดินลัดเลาะไปตามแนวคูกันช้างและได้กลับเข้าป่าไปทั้งนี้การดำเนินการสร้างรั้วกันช้างทางมูลนิธิอนุรักษ์ป่ารอยต่อ ๕ จังหวัดมีวัตถุประสงค์เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งของคนและช้างป่าป้องกันการสูญเสียชีวิตทั้งคนและช้างป่าตลอดจนพืชผลทางการเกษตรของประชาชน รวมทั้งสามารถผลักดันช้างป่าไม่ให้ออกนอกพื้นที่อนุรักษ์ได้ปัจจุบันยังไม่ตรวจพบว่ามีช้างป่าออกนอกพื้นที่บริเวณดังกล่าวอีกและยังได้รับการตอบรับจากประชาชนในพื้นที่เป็นอย่างดีจะเห็นได้จากการที่ประชาชนในพื้นที่นำไปขยายสู่การป้องกันช้างป่าในพื้นที่อื่นๆที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาช้างป่าเข้าทำลายพืชผลทางการเกษตรและทำร้ายประชาชนจนเสียชีวิต เช่นในพื้นที่ บ้านคลองชัน ม.๗ และบ้านน้ำซับ ม.๕ ต.จันทเขลม อ.เขาคิชกูฏ จ.จันทบุรี ระยะทางยาวประมาณ ๔.๗ กม. ขณะนี้ได้ดำเนินการสร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว จากแนวคิดการสร้างรั้วกั้นช้างแบบเสาไฟฟ้าคอนกรีต ซึ่งสามารถสร้างได้รวดเร็ว ทันเวลา และตอบสนองการแก้ปัญหาช้างป่าออกนอกพื้นที่ได้เป็นอย่างดีทำให้ กองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด ร่วมกับอำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ได้ร่วมกันจัดทำโครงการสร้างรั้วเสาไฟฟ้าคอนกรีต เพิ่มเติม บริเวณพื้นที่ที่ช้างป่าออกนอกพื้นที่ บริเวณตำบลพะวา อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ซึ่งมีระยะทางยาว ๒,๐๐๐ เมตร และสร้างรั้วเสาไฟฟ้าคอนกรีต บริเวณพื้นที่ ตำบลขุนซ่อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ระยะทางยาว ๕๐๐ เมตร รวมระยะทางในการสร้างรั้วเสาไฟฟ้าทั้งสองพื้นที่ ๒,๕๐๐ เมตร ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการขอรับการสนับสนุนเสาไฟฟ้าชำรุดและไม่ได้ใช้ประโยชน์จากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดจันทบุรี และงบประมาณ ในการจัดซื้อวัสดุ อื่นๆ

ในการแก้ไขปัญหาช้างป่าออกนอกพื้นที่อนุรักษ์ไม่ให้เข้าทำลายพืชผลทางการเกษตรของประชาชนและทำร้ายประชาชนจนเสียชีวิตซึ่งปัจจุบันได้รับการตอบรับและเกิดความเชื่อมั่นจากประชาชนในพื้นที่เป็นอย่างดีทำให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นในดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุขมากขึ้น สัตว์ป่าไม่ได้รับอันตรายจากมนุษย์ ตามพระราชเสาวนีย์ สมเด็จ พระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ว่า “ ปลูกฝังแนวคิดให้กับประชาชน อยู่ร่วมกันกับป่าอย่างพึ่งพาซึ่งกันและกัน โดยไม่เข้าไปรบกวนป่า ตลอดไป ”

รั้วกั้นช้างต้นแบบ

ได้มีการจัดทำรั้วต้นแบบ เพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้ และทดสอบการใช้งานจริงไว้ในพื้นที่ต่างๆ โดยแบ่งเป็น ๔ ประเภท

๑. รั้วคอนกรีตกั้นช้าง จำนวน ๕ ต้น ความยาว ๓๐ เมตร

๒. รั้วเสาไฟฟ้าคอนกรีตกั้นช้าง จำนวน ๒๖ ต้น ความยาว ๑๕๐ เมตร

๓. รั้วรังผึ้งกั้นช้าง จำนวน ๘ รั้ว ความยาว ๕๐ เมตร

๔. รั้วท่อคอนกรีตลวดสลิงกั้นช้าง จำนวน ๑๒ ต้น ความยาว ๗๒ เมตร

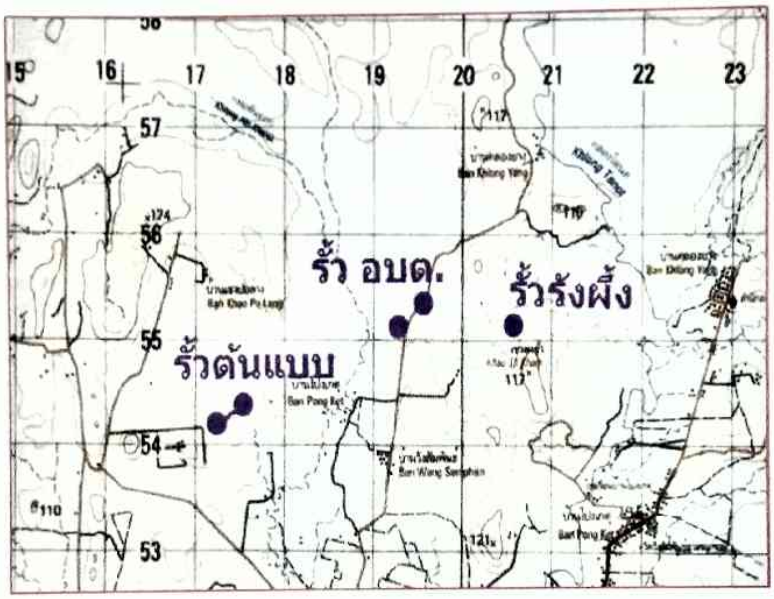

โดยบริเวณ รั้ว อบต. จะสร้างแบบ รั้วหล่อคอนกรีต เหมือนแบบที่ ๑ ตามโครงการรั้วต้นแบบ โดยการก่อสร้างรั้วคอนกรีตกั้นช้างครั้งแรกมีความสูงของรั้วที่ ๒ เมตร ปรากฏว่าช้างสามารถก้าวข้ามรั้วได้ จึงมีการปรับความสูงของรั้วที่ระยะ ๒.๕ เมตร ทำให้ช้างไม่สามารถข้ามรั้วคอนกรีตกั้นช้างได้

<u>รั้วรังผึ้งกั้นช้าง</u>